

Kommunikationskløft

af Aqigssiaq Møller

Der er kløft mellem rige og fattige
i verden.

Der er kløft mellem rige og fattige
i Danmark.

Der er kløft mellem danskere i Danmark.

Der er kløft mellem grønlandere
og danskere.

Man kalder det Atlanterhav.

Der er kløft mellem grønlandere og
danskere i Grønland.

Der er kløft mellem grønlandere.

Ja, der er kløft mellem vestjyder og
københavnere.

Ja, der er kløft mellem østgrønlandere
og vestgrønlandere.

Der er kløft mellem Hellerup og
Vesterbro.

Der er kløft mellem „Østerbro“ og
Islandsdal.

Der er kløft mellem parcelhusejere
og højhusbeboere.

Der er kløft mellem akademikere og
arbejdere.

Der er kløft mellem Richardt og Nixon.

Der er kløft mellem Gasolin og
the Osmonds.

Ja, der er sgu kløfter over det hele.
Irriterende!

Der er forresten osse kløft mellem
dine ben,

verdens dejligste kløft.

Dejligt!

Hvordan skal man dog få tiden til at gå
uden kløfter?

Når man læser dansksprogede og grønlandsksprogede artikler, indlæg m. m. i Grønlandsposten og i lokalbladene, bliver man lidt forskrækket, til tider ligefrem ærgerlig over de skønne tilsyneladende „spildte kræfter“. Hermed mener jeg ren grønlandske og ren danske indlæg, for det meste i læserbrevene, som tit er velskrevne og kunne have været med til at starte og opretholde en mere nuanceret debat omkring de mangeartede emner, problemer og hændelser til gavn for grønlandere og danskere i Grønland.

Man spørger automatisk sig selv: hvordan er kommunikationen mellem grønlandere i Grønland, mellem grønlandere og danskere, mellem grønlandere i Danmark og grønlandere i Grønland osv. osv. Der er utallige kombinationsmuligheder, hvis man endelig vil

bevæge sig i den retning. Man kan også nævne skolens og mediernes rolle i denne forbindelse. Hermed tænker jeg ikke på den enkelte lærer og den enkelte journalist eller medarbejder, men hele formidlingen og systemet.

Ingen kan vel benægte, at medierne i Grønland er ret stærkt styret af de til enhver tid herskende tendenser i det danske samfund. Men de fortæller så godt som intet om, hvad der rører sig i det grønlandske menneske. Og når der endelig kommer en røst fra en interesseret læser fra hverdagen, ja, så går man let hen over indholdet, perspektivet og dimensionen af indlægget.

For at underbygge dette har jeg taget et tilfældigt læserbrev i A/G nr. 17/73 som eksempel på en original grønlandsk tekst, A/G's oversættelse samt mit forsøg på oversættelse, hvor jeg efter bedste evne prøver at være tro mod den grønlandske tekst.

Det, jeg kalder det enkelte menneskes indsigt og viden om sit samfund, har altid haft en vigtig plads i tilværelsen, ikke mindst har den spillet en vigtig rolle for bevidstgørelsen af den kommende generation og den enkelte i lokalsamfundene. Langsomt, men sikkert øges visheden om, at hvis vi ikke følger lokalsamfundenes princip – i forhold til såvel naturen og fangstdyrene som til mennesker – så styrer vi direkte mod udslettelse. Dette er vel så filosofisk og for mange tågesnåk, at det vil være bedst at komme tilbage til sagen. Altså, i denne forbindelse vil jeg påpege tre vigtige ting i indlægget, som A/G's oversætter har oversat:

1. Den grønlandske tekst henvender sig til „Peqatigît Kalâtdlit“ (Grønlandsforbundet). I den danske oversættelse er der tale om Unge Grønlanderes Råd (UGR). Det må skyldes informationskløft mellem grønlandere i Danmark og grønlandere i Grønland.
2. Hele indlæggets vigtigste del, pointen, er udeladt. Der er dér, forfatteren giver et eksempel på, hvad han forstår ved sammensmeltning af teori og praksis i en meningsfuld samarbejdssituation omkring en konkret opgave i samfundet blandt ungdommen.
3. Hele tonen er ikke så grov og unuanceret, som oversætteren ville gøre den til.

Som sagt: dette er blot et lille eksempel på, hvor store barrierer vi kæmper med på kommunikations- og informationsiden. Det bliver mere og mere mærkbart, at vi mangler et led, der nogenlunde kan udfylde et tomrum. Med andre ord mangler vi en institution, der arbejder med konkret sprogforskning, medieforskning, udvikling af grønlandske lærebøger for grønlandere såvel som for danskere samt information og oplysning om mange forskellige kulturelle og politiske strømninger (i samarbejde med GOF) i samfundet.

En anden mulighed eller måske et supplement: A/G kunne nøjes med at udkomme hveranden uge, idet der oprettes afdelinger i Nord-, Syd- og Østgrønland, gerne udelukkende grønlandssprogede. De spredes over hele Grønland, så de på denne måde kan forbedre

kommunikationen og samtidig give folk mulighed for at lære hinanden at kende. Hvornår var folk i Nordgrønland engagerede i samfundsdebatten? Muligvis da Avangnâmioq (avisen „Nordgrønlænderen“) eksisterede.

Grønlandsk tekst:

OK'A'K AMIGAVIGPOK'

Kalâtdlit Pekatigît sujuligtaissuat aperseornekartok tusâvdlugo kasunarsínauvok. okautigissai taigugailo âsît *uteká-târnekarpátdlâlerput orkamîgínardlutik sulínikutdle takússutigssaxaratik.*

uvangátaok ímaka kasunartuliúinása-galuardlunga isumaga nalunailásavara, Danmarkime Kalâtdlit Pekatigît isumaliulerkunagit nálagkersuissuvut ilángutdlugit síngútugut.

kalâtdlit nangninêrnerulernigssarput niperrutaujalersok pivdlugo okautsimik atausínavingmik akísaunga: „*kunutitáungilagut.* ímakalûninuna kunutitáungípatdlârnerput kigdlormut akornutigínale-rigput.

inuíangne takornartáungilak inûp sulí-nermigut aitsât nangminêrsínáussutse takutítarmago, imáingitsox okalungnermigut. nangminêrnerulernigssamik angussakarniartunut okak sulinerdlo ikiokatigísáput.

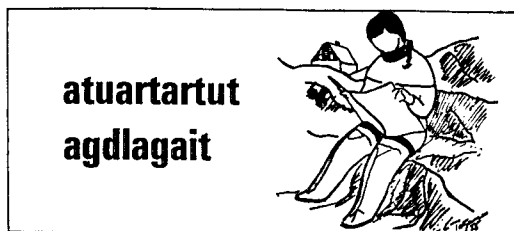
uvanga folketingimut ilaussortavta sujgdliup atarkinartup puigugagssáungit-suvdlo inûsugtunut taigdlame túngatitamíne okausê uko aulajangiutdluínarpáka: okak amigavigpok agssait sulísáput, tássûnalo kalâtdlit akitsilísáput.

okautsit táuko Avgo Lyngep agdlag-

pai 1920–30 akornáne kalâtdlit ekêriar-tulerfiáne Atugagdliutitigutdlo agdlag-tartorpálugssuit timíkut anersákutdlo sulissut ima suaortarugtulerfiáne: „sujumut“.

okausek táuna sujumut, Avgo Lyngep katsutaussalersimagamiuk timitalíssu-migdlo takungāsanane agpisínarpok: „okak amigavigpok“.

kalâtdlinik nunavtínítunik nálagkersuissuvtínigdlo nikagssaerpalungnek tássauvok tatigingnínigínek, avdlat nikagalugit nangminek isuma kisiat erkortutut issi-galugo.

ímaka igtûjuitdlisâraluardlunga okarusugpunga uvdlume inûsugtortavut sujungissamilo isumavdlûtivut tássáuput inûsugtut sulissut nuname ímamilûnît.

sôrdlo kanga kalâtdlit danskinit nakisimanekángíkaluardlutik nikaginekartartut kalâliunerat nunavtíníneratdlo pínardlugit, angisûsorilekinatik. utarkilârníaritse, nunavtíne sulíleruvse kanok nalekássuserse takujumârpaput. mianerssûtigssak âjuna ima okautiginekaruminángitsok: inuk una okáinaviuvok.

ássersútigssat inuit ássigíngitsut pingasut okausê tiguláka :

nunarpúngôk sulíssutísavarput okak agssaitdlo atordlugit. (Avgo Lynge).

nunarpúngôk sulíssutísavarput ūmá-mik okarmik agssangnik. (Frederik Lynge).

ugpernerit takulara – ugpernek sulianik ilakángitsok tokungavok. (Paulus).

ilakalársinaugaluit Kalâtdlit Pekatigít Danmarkimítut kīmagsalárniardlugit agdlagakalârpunga. puiokinasiugdle imalūnít isumakarniakínase aulisartut pekati-gít sujuligtaissuata, Lars Emilip Mōrsasivdlo kisimik nunarput nangmagsínau-gât – imalūnít táukutuarssúsut erkortu-mik okalugtut.

uko agdlagtitdlugit âpinga issigilerpara Manítup katerssortarfínguata túngavikua. tugdlûtekaunga, erkaivara ukiut 40 erkâne atasimangmat. sule nuánârneruvunga inūsugtut únúkut súngiv-fingmíkut suliaralugo inermássuk 1 ørimigdlūnít akigssarsinatik.

tássa sulekatigíngnek, imaigane okatdlínek.

K. Møller,
Manítsoq.

A/G's oversættelse:

ORD ER IKKE NOK

Unge Grønlanderes Råd har i den senere tid udtalt sig i skarpe vendinger. Vi kender efterhånden de unge grønlanderes synspunkter, men de har endnu ikke omsat dem i handling.

De unge grønlandere må endelig ikke tro, at vore politikere og vi andre i Grønland sover.

De unge grønlandere råber om større selvstændighed. I den forbindelse er det forkert at tro, at vi er undertrykt. Det har vi aldrig været. Tværtimod. Og det er måske fejlen.

Man viser sin kunnen gennem arbejde. Ord er ikke nok. Det er også gennem arbejde og handling, at vi skal vise, at vi har vilje til at gøre os mere selvstændige.

Vor første folketingsmand Augo Lynge skrev engang: Ord er ikke nok. Hænder skal arbejde. Det er grønlandernes vej til ros og magt.

Augo Lynge skrev disse ord i 1920-erne, da grønlanderne begyndte at tænke selvstændigt. Ordet „fremad“ var tidens løsen dengang.

Augo Lynge var nok træt af det evindelige „fremad“, men kunne ikke se resultater. Derfor skrev han: Ord er ikke nok.

Det kan sikkert opfattes som en frakthed, men jeg vil sige min mening: Grønlands fremtid ligger hos de unge, som i dag arbejder på land og hav.

Som sagt har grønlandere aldrig været undertrykt fra dansk side. Men i gamle dage så danskerne ned på grønlanderne, fordi de var grønlandere og boede i Grønland. Nu skal de unge grønlandere ikke føle sig store, fordi de bor i Danmark. Vær ikke alt for forhippet. Lad os se, hvad I kan udrette, når I kommer tilbage til Grønland. I må endelig ikke tro, at unge grønlandske politikere alene kan bære Grønland, eller at de alene har ret.

Mit forsøg på oversættelse:

TEORI UDEN PRAKSIS ER MENINGSLØST

Når man hører „Peqatigît Kalâtdlit“s formand blive interviewet i radioen, føles det, som om vi altid har trampet på stedet uden at gøre noget ved tingene. Det er dog en kendsgerning, at de forhold og problemer, han nævner, er blevet teoretiseret i årevis, uden at vi kunne se praktiske resultater.

Det er meget muligt, at andre synes, at jeg også kører i ring, men jeg vil dog sige min mening om forholdene, så „Peqatigît Kalâtdlit“ i Danmark ikke skal forledes til at tro, at vi allesammen sover i Grønland, både vælgerne og politikerne.

Ønskeligheden af mere selvstændighed i grønlandske anliggender er meget fremme i øjeblikket i samfundsdebatten. Lad mig knytte et enkelt ord dertil: *Vi er ikke undertrykte.*

Den hypotese, som siger: „Vi har fået alting så let, at vi efterhånden er blevet ligeglade med selvbestemmelsen,“ har måske sin berettigelse.

Det er almindeligt kendt, at et folk viser deres formåen gennem arbejdet, ikke alene gennem teoretisering. Hvis vi vil opnå mere selvstændighed, bør teori og praksis følges ad.

Jeg kan ikke lade være med at mindes ved denne lejlighed vores første ærværdige folketingsmands digt, tilegnet ungdommen: „Det er ikke nok med teori, der skal oså arbejdes. Derigennem kan grønlanderne opnå fremgang og anseelse.“

Disse ord skrev Augo Lynge i 1920-erne, hvor nationalitet (national vækkelse) var modeord, og hvor kulturpersonlighederne råbte i kor gennem Atua-gagdliutit: „Fremad“.

Det er sandsynligt, at Augo Lynge er blevet træt af al den teoretisering uden at kunne se praktiske resultater. Derfor lod han sin røst klinge gennem digtet: „Det er ikke nok med teori“.

Den tilsyneladende nedladende holdning til grønlandere i Grønland og til grønlandske politikere i særdeleshed kan let forstås hen i den retning, at man ikke rigtig tror på fastboende grønlanderers politiske kunnen. Påstandene, som bliver fremført, smager lidt af „vi alene vide“ holdningen.

Selv om det måske kan opfattes som utidig indblanding, vil jeg påstå, at Grønlands fremtid ligger hos den del af ungdommen, der arbejder i Grønland, både på land og i hav.

Man får det indtryk, at vi er kommet tilbage til den tid, hvor grønlanderne, selvom de ikke var undertrykte, blev betragtet som mindreværdige af danskerne, fordi de tilfældigvis boede i Grønland. Pas på at storhedsvanviddet ikke overmander jer. I kan vise, hvad I duer til, når I begynder at arbejde i Grønland. I skal nok være varsomme, ellers kan I let få den karakteristik: tomme tønder buldrer mest.

Tre eksempler vil jeg fremdrage:

Vi skal tjene vort land gennem ord og handling. (Avgo Lynge).

Vi skal tjene vort land med hjertet, munden og hænderne. (Frederik Lynge).

Vis mig din tro – en tro uden handling er uden liv. (Paulus).

Tolkens onde drøm.

Tegning: Hans Berg (1974).

Der kan nævnes adskillige andre eksempler. Jeg vil blot opmuntre grønlandere i Danmark og fortælle dem, at der er sket meget i vort land. Glem ikke og forled jer ikke til at tro, at KNAPP formanden, Lars Emil og Moses er de eneste, der kan bære Grønland, eller at de alene har ret i deres argumenter.

Mens jeg skriver dette indlæg, kan jeg se resterne af Sukkertoppens gamle for-

samlingshus. Jeg er glad ved at mindes, at det har eksisteret henved 40 år. Jeg bliver ligefrem stolt ved bedriften, for det var jo ungdommen, der byggede det hele i fritiden uden at modtage en eneste øre for det.

Det kalder jeg praktisk samarbejde og ikke teoretisering.

K. Møller,
Sukkertoppen.